

МАРКЕТИНГ І РИНКОВІ ВІДНОСИНИ

УДК 342.531.41:338.432(477)

Юхименко П.І.,
д-р екон. наук, професор
Карман О.В.,
аспірант*

Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РИНКУ ОВОЧІВ ВІДКРИТОГО ҐРУНТУ

Yukhymenko P.I.,
dr.sc.(econ.), professor
Karman O.V.,
postgraduate student,
Bila Tserkva National Agrarian University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FUNCTIONING OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF THE VEGETABLE MARKET OF OPEN SOIL

Постановка проблеми. У сільському господарстві України істотно посилюється роль овочівництва відкритого ґрунту, під час розвитку якого спостерігається позитивна економічна динаміка. Однак в даній галузі і досі зберігаються істотні структурні диспропорції, інфраструктурні та ресурсні обмеження, які є відлунням командно-адміністративного методу господарювання, що призводить до об'єктивної необхідності якісних змін у сформованому організаційно-економічному механізмі.

Попит овочів відкритого ґрунту на внутрішньому ринку формується переважно завдяки вітчизняному виробництву, яке сконцентроване у господарствах населення. Їх частка у загальному обсязі виробництва має стійку тенденцію до зростання. У 2011 р. вона становила 84,8%, у 2012 - 86,2, у 2013 - 88,5, у 2014-2016 - 86,3%.

Впроваджені раніше заходи державного та ринкового регулювання не забезпечують скоординованості господарських зв'язків і економічних інтересів учасників ринку овочів та не створюють достатніх стимулів для сталого розвитку галузі в цілому, та для сільськогосподарських підприємств зокрема. Протягом 2013-2016 років виробництво овочів у господарствах корпоративного сектору аграрної економіки стало прибутковим. У зв'язку з цим набувають актуальності дослідницькі завдання формування організаційно-економічного механізму господарювання, спрямованого на створення умов для стабільного та збалансованого розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питань організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку аграрного ринку присвячені роботи В.Г. Андрійчука, Ю.Д. Білика, О.В. Захарчука, І.І. Лукінова, Л.Ю. Мельника, О.М. Онищенка, Б.Й. Пасхавера, В.К. Савчука, П.Т. Саблука, Л.М. Худолій, О.М. Шестопаля, О.М. Шпичака та ін. Зокрема ринку овочевої продукції присвячені наукові праці В.І. Бойка, В. І. Криворучка, П.М. Макаренка, В.Я. Амбросова, В.О. Муковоза, Р.В. Левкіної, А.І. Шумейка, В.В. Лазні, О.В. Федька, І.М. Брюховецького, Н.І. Строченко, О.І. Лебединської тощо. Подальше дослідження організаційно-економічного механізму функціонування ринку овочевої продукції зумовлюється передусім необхідністю підвищення ефективності діяльності господарюючих суб'єктів в умовах перманентних змін зовнішнього середовища та задоволенням потреб суспільства у продукції овочівництва відкритого ґрунту.

* Науковий керівник: Свиноус І.В. – д.е.н., професор

Постановка завдання. Метою даного дослідження є розробка теоретичних і методологічних положень щодо підходів функціонування ринку овочів відкритого ґрунту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічний механізм є складною багатогранною економічною категорією, яка не отримала однозначного трактування в економічній літературі. В широкому розумінні організаційно-економічний механізм являє собою сукупність різноманітних процесів, певної системи, або її частини, порядку визначення економічної діяльності. Він повинен включати в себе інструменти, які регулюють економічну діяльність суб'єктів господарювання, зокрема: організаційну побудову, планування, фінансування, ціноутворення, стимулювання, кредитування, облік і контроль тощо. Важливим елементом організаційно-економічного механізму є моніторинг та адекватне реагування на деструктивні прояви середовища з метою забезпечення стійкості його функціонування.

У сучасному економічному словнику подано наступне визначення даної тематики: «Організаційно-економічний механізм – це сукупність організаційних структур та конкретних форм, методів управління, а також правових норм, за допомогою яких реалізуються діючі в конкретних умовах економічні закони, процес відтворення» [1].

Науково цікавим і ґрунтовним є визначення, яке висловила науковець Н.Р. Куркіна: «Організаційно-економічний механізм являє собою сукупність економічних, організаційних та соціальних відносин у сфері управління та регулювання процесів забезпечення харчовими продуктами з метою розвитку та функціонування національної продовольчої системи» [2].

Організаційно-економічний механізм повинен бути гнучким і розрахованим на зміну споживчих переваг, у наслідок зміни вимог до якості продукції. Він являє собою важливу складову частину всього господарського механізму і може бути представлений як сукупність організаційно-економічних структур, що формують як галузі національної економіки, так і рівні управління, які включають в себе законодавчі, фінансово-економічні організаційні та адміністративні методи впливу, що забезпечують безперервний розвиток галузі на основі принципів цілісності, системності, комплексної реалізації потенціалу галузі, адаптивності, узгодженості інтересів взаємодіючих суб'єктів, інноваційності.

Формування організаційно-економічного механізму ринку овочів відкритого ґрунту здійснюється з використанням інструментів державного регулювання (нормативно-правові акти щодо якості продукції, пільгове кредитування пряма бюджетна підтримка, тощо). Так, з метою розвитку овочівництва та овочепереробної галузі, 31 жовтня 2011 р. Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію розвитку овочівництва та переробної галузі, спрямовану на збільшення обсягів виробництва продукції овочівництва та переробної галузі шляхом залучення інвестицій та надання державної підтримки [3].

Однак, реалізація вищенаведеного нормативно-правового документу досить часто не знаходить свого об'єкту, а недостатня системність і неузгодженість законодавства України, а також його вибіркове виконання, негативно впливає на виробництво та переробку овочевої продукції й потребує вдосконалення механізмів державного регулювання.

Характерною особливістю ринку овочівництва відкритого ґрунту є взаємопроникнення і взаємодія економічних і організаційних елементів організаційно-економічного механізму управління.

Необхідність обґрунтування організаційно-економічного механізму функціонування ринку овочів відкритого ґрунту зумовлюється, в першу чергу, необхідністю задоволення суспільних потреб у продукції, яка виробляється сільськогосподарськими товаровиробниками в умовах постійних змін ринкового середовища. З іншого боку, протягом останнього десятиліття в сільськогосподарських підприємствах-виробниках овочевої продукції відбувалися позитивні кількісні зміни, досягнуті переважно інтенсивним шляхом розвитку. Так, середня урожайність овочевих культур в них у 2016 р. становила 360,8 ц/га, що на 40,4% більше, ніж у 2011, і на 6,4% більше, ніж у 2015 р. Таких показників вдалося досягти завдяки вищому рівню організації технологічних процесів, зокрема застосуванню високоякісного насіння, засобів захисту рослин, добрив, зрошування тощо. Проте, в господарствах населення, як у основних виробників овочів відкритого ґрунту, використовуються екстенсивні методи виробництва. Так, урожайність овочів в даній категорії сільськогосподарських товаровиробників у 2016 р. становила в середньому 187,5 ц/га, що на 48% менше, ніж у сільгосппідприємствах. Це пояснюється тим, що у більшості особистих селянських господарств немає можливості застосовувати інноваційні технології та якісне насіння, немає прогресивного підходу до системного обробітку площ, а недотримання сівозмін сприяє розвитку хвороб та поширенню шкідників.

Організаційно-економічний механізм функціонування ринку овочів відкритого ґрунту дозволяє досягти бажаних результатів шляхом встановлення принципів прийняття управлінських рішень, обґрунтування умов реалізації заходів, спрямованих на забезпечення попиту.

Його зміст значною мірою визначається створенням необхідних умов для кількісних і якісних перетворень та координації дій, спрямованих на попередження формування і усунення протиріч, що виникають у внутрішньому середовищі суб'єктів господарювання, а також в результаті його взаємодії із зовнішнім середовищем.

Формування організаційно-економічного механізму функціонування ринку овочів відкритого ґрунту здійснюється при наявності факторів, які визначають попит і пропозицію на ринку.

Пропозиція, як складова ринкового механізму, формується під впливом сукупності умов, а саме: кліматичних особливостей того чи іншого регіону, які зумовлюють, певною мірою, структуру витрат на виробництво овочів відкритого ґрунту і певну концентрацію виробництва; розвитку продуктивних сил, що визначається технологічністю виробництва, рівнем урожайності овочевих культур, доведенням їх до товарного вигляду; можливості доступу підприємницьких структур до ринку засобів виробництва і фінансових ресурсів; рівня державного стимулювання виробництва продукції овочів відкритого ґрунту через інвестиції, податки, пільгові кредити під фінансування нових технологій; рівня цін на ресурси і технології виробництва.

Пропозиція на внутрішньому ринку містить у собі дві складові: власне виробництво та імпорт.

Так, у 2016 р. овочів відкритого ґрунту було вирощено на 2,8% більше, порівняно з попереднім роком, – це 8867,2 тис. т, у т. ч. у сільськогосподарських підприємствах – 1233,5 тис. т (ріст на 4,3%), у господарствах населення – 7633,7 тис. т (+2,6%). Імпорт у загальній пропозиції овочів становив 0,7%.

У 2015 р. основними постачальниками України у цьому сегменті були – Туреччина (37,1%), Польща (11,3), Нідерланди (14,8), Іспанія (13,1), Китай (9,2%) і Білорусь (8%). У 2016 р. – Туреччина (47%), Білорусь (15,7), Польща (5,9), Нідерланди (5,1), Македонія (4,5) і Франція (4%).

Економічні чинники впливають як на рівень виробництва, так і на рівень споживання овочевої продукції – купівельна спроможність населення, що безпосередньо впливає на рівень споживання населення овочів та на частку, що надходить від особистих селянських господарств, особливо в сільських домогосподарствах.

У 2016 р. фактичний рівень споживання овочів перевищив науково-обґрунтовану норму на 1,6% і становив 163,7 кг на 1 особу, при цьому частка спожитих овочів, які надійшли від особистого підсобного господарства в цілому по всіх домогосподарствах становила 33,5%. З огляду на вищезазначене, варто наголосити на посиленні ролі ОПГ у забезпеченні населення овочевою продукцією, що є характерним в умовах прояву деструктивних явищ в суспільно-політичному житті країни.

А.М. Тарасов, вивчаючи дану проблематику відмічає: що, незважаючи на не ефективність із погляду економіки, ОСГ сьогодні як економічний інститут виконує насамперед соціальну функцію, являючи фундаментальну основу соціальної стійкості сільського співтовариства [4].

Основною причиною переорієнтації на власне самозабезпечення є зростання цін на основні види овочів. Так, станом на 12 жовтня 2017 року, вартість столового буряка на найбільших гуртових ринках України становила 3–5 грн/кг і була фактично найдорожчою позицією серед овочів «борщового набору». В порівнянні з аналогічним періодом 2016 року, столовий буряк на ринку України подорожчав більш ніж в два рази.

Організаційні чинники включають в себе організаційно-правові аспекти регламентації діяльності суб'єктів господарювання з виробництва овочевої продукції відкритого ґрунту, розробку стратегічних програм розвитку галузі, заходи державної підтримки і стимулювання, державний і відомчий контроль, включаючи податковий контроль, контроль якості, санітарно-епідеміологічний нагляд та інші види контролю і нагляду.

Нині в Україні виробники свіжих овочів мають дотримуватися стандартів якості, визначених Головним інститутом стандартизації України. Багато стандартів щодо овочів, які застосовуються нині, успадковані від Радянського Союзу і не змінювалися останнім часом, серед них: ДСТУ 6009:2008 "Редиска свіжа. Технічні умови", ДСТУ 6014:2008 "Морква і буряк столовий. Технологія вирощування. Загальні вимоги", ДСТУ 6014:2008 "Огірок, кабачок, патисон. Технологія вирощування. Загальні вимоги", ДСТУ 7037:2009 "Капуста білоголова свіжа. Технічні умови", ДСТУ 6012:2008 "Цибуля. Технологія вирощування. Загальні вимоги".

На сьогодні в Україні майже відсутній контроль якості фруктів та овочів, які реалізуються на ринку свіжої продукції (у супермаркетах чи на роздрібних продовольчих ринках), у той час як у Європейському Союзі такий контроль здійснюється або органом влади, або контролюючою організацією, яка фінансується з бюджету самого виробника.

До структурних чинників належить система взаємовідносин у галузі овочівництва відкритого ґрунту, наявність Асоціацій виробників, рівень їх інформаційного забезпечення та стан інфраструктурного забезпечення галузі в цілому [5].

Нині в Україні є кілька таких асоціацій, зокрема – регіональне об'єднання виробників овочів «Овочі України» та Українська плодоовочева Асоціація.

Проте, як свідчать дослідження, вони здійснюють лобювання інтересів лише для обмеженої сфери виробників. З огляду на це, варто відзначити, що у середовищі особистих селянських господарств-виробників відсутнє загальне громадське об'єднання.

Стимулюючим чинником для розвитку даної галузі є великі втрати овочів під час їх зберігання через брак площ овочесховищ. За розрахунками аналітиків, через це виробники щороку втрачають близько 2,7–3 млрд грн. До того ж більшість наявних овочесховищ застосовують застарілі й високозатратні технології зберігання, що суттєво збільшує вартість продукції.

Деякі особисті селянські господарства, які виробляють понад 86% загального обсягу овочевої продукції, зберігають свою продукцію переважно у власних погребях, які зазвичай використовують для одночасного зберігання усіх видів овочів. Це призводить до значних втрат через погіршення якості продукції та недотримання спеціальних умов її зберігання.

Як зазначає Логоша Р.В., «осовною особливістю ринку овочів в Україні є те, що вирощування завжди перевищує споживання. Крім того, парадоксальність та загострення ситуації ще в тому, що відсутні необхідні потужності для доробки, переробки, та ба навіть для зберігання овочів, а відповідно, маємо й слабо розвинений експорт. А тому агровиробники як правило продають урожай відразу на полі, що не дозволяє їм навіть вийти на мінімальний рівень рентабельності виробництва» [6].

Через це постає потреба у розробці ефективного механізму фінансування для будівництва овочесховищ на основі державно-приватного партнерства.

Важливим елементом інфраструктурного забезпечення є оптові ринки сільськогосподарської продукції (ОРСП).

Формування національної мережі оптових сільгоспринків було закладене Державною цільовою програмою розвитку українського села, яка розроблена на період до 2015 року. Закон України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» визначає правові засади організації діяльності ОРСП в Україні, регулює відносини у цій сфері та затверджує особливості захисту прав і законних інтересів сільгоспвиробників [7].

Правила роботи оптових сільгоспринків розробляє кожен окремий ринок, на підставі Типових правил, затверджених Мінагропродом України.

Нині статусу ОРСП наказом Мінагрополітики надано юридичним особам у Львівській, Київській, Запорізькій, Одеській, Донецькій, Харківській, Херсонській, Рівненській, Луганській, Миколаївській областях і у місті Маріуполь.

Піонером серед оптових ринків України нині є ОРСП «Шувар», що залишається найбільшим і повноцінно діючим гуртовим ринком. Тут враховано усі помилки і недоліки оптових ринків Польщі та інших країн Центральної та Західної Європи. Щороку через нього продається близько півмільйона тонн сільгосппродукції. Виробники для продажу власної сільгосппродукції можуть використовувати як майданчик для торгівлі з автомобілів, так і спеціалізовані павільйони. Так, павільйон «Овочі-фрукти» має площу 4368 м², на якій розміщено 60 торгових місць, овочесховище площею 1680 м², складські приміщення загального користування – 336 м². Торгові приміщення забезпечено комунікаціями – водопостачанням, каналізацією, електроживленням.

Аналізуючи ситуацію з виробництвом і збутом української сільгосппродукції, експерти стверджують, що без розвитку мережі ОРСП в Україні найближчим часом є ймовірність виходу на вітчизняний ринок потужних міжнародних оптових компаній, які монополізують сільгоспторгівлю, що негативно позначиться на прибутках вітчизняних господарств.

Нині великої уваги приділяється питанню створення та розвитку сільськогосподарської кооперації, як дієвого механізму підвищення конкурентоспроможності вітчизняних малих та середніх форм господарювання в умовах глобалізації, яка є соціо-еколого-економічним чинником відродження вітчизняного сільського господарства та протидії агрохолдингам.

Об'єднуючись в кооперативи, малі сільськогосподарські підприємства та особисті селянські господарства, сформувавши відповідну партію якісної продукції, мають змогу успішно вирішувати проблему її збуту.

Прикладом цьому є діяльність сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «АгроПродукт Херсонщини», що є одним із передових та перспективних кооперативів плодоовочевого напрямку на території Херсонської міської ради. Членам даного кооперативу надаються послуги щодо постачання матеріально-технічних засобів виробництва, щодо збуту та переробки вирощеної сільськогосподарської продукції, інформаційно-консультативні та маркетингові послуги, в тому числі з питань впровадження процедур, заснованих на принципах HACCP, GLOBAL G.A.P. та міжнародних стандартів безпечності харчової продукції.

Кооперативом організовано «замкнутий цикл» виробництва сільськогосподарської продукції, який дає певні переваги, зокрема оптові ціни на закупівлю необхідних матеріалів, супровід технологічного процесу, фінансову підтримку, і найголовніше – збут вже вирощеної продукції. У роботі кооперативу застосовуються новітні технології у виробництві та зберіганні овочів.

Кооператив має досвід співпраці з проектами міжнародної технічної допомоги, зокрема з Українським проектом бізнес-розвитку плодоовочівництва, який впроваджується в південних регіонах країни за фінансової підтримки Уряду Канади та Менонітської Асоціації Економічного Розвитку.

Узагальнюючи, можна констатувати, що інтеграційні зв'язки на ринку овочів відкритого ґрунту будуть сприяти технічній, технологічній, організаційно-управлінській, економічній єдності та безперервності етапів виробництва, заготівлі, транспортування, зберігання і споживання овочевої продукції [8]. Тільки при дотриманні даних умов можна забезпечити стабілізацію виробництва овочів відкритого ґрунту і підвищити його економічну ефективність та конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Незважаючи на позитивну динаміку і розвиток ринку овочів відкритого ґрунту, розширення міжрегіональних зв'язків у постачанні продукції, є ціла низка невирішених організаційно-економічних проблем, серед них – недосконалість законодавства щодо формування та розвитку суб'єктів ринкової інфраструктури; дефіцит коштів державного і регіонального бюджетів для фінансування інноваційних проектів розвитку ринку овочів відкритого ґрунту; недосконалість фінансово-кредитного механізму забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств-виробників овочевої продукції відкритого ґрунту. Не створені також умови для ефективної взаємодії елементів організаційно-економічного механізму функціонування ринку овочів відкритого ґрунту.

Підприємницькі структури на ринку овочівництва відкритого ґрунту мають тісно співпрацювати з фінансово-кредитними, науковими установами, інвесторами, постачальниками і збутовими структурами. Також необхідно, аби така форма взаємодії мала форму підприємницького партнерства.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, розробка і реалізація організаційно-економічних заходів має ґрунтуватися на налагодженні процесів взаємодії між сільськогосподарськими товаровиробниками овочів відкритого ґрунту і споживачами, взаємозв'язку основних складових механізму, що забезпечує єдність технологічного ланцюга виробництва і споживання продукції відкритого ґрунту.

Спектр заходів, спрямованих на активізацію функціонування організаційно-економічного механізму ринку овочів відкритого ґрунту, повинен проявлятися у наступних напрямках: вдосконалення нормативно-правової бази, яка регламентує діяльність як безпосередньо господарств корпоративного сектору аграрної економіки, так і інших суб'єктів, пов'язаних з організацією функціонування ринку овочів відкритого ґрунту; організація взаємодії органів державної влади і місцевих громад, сільськогосподарських підприємств-виробників овочів відкритого ґрунту та їх асоціацій; розробка єдиної державної стратегії розвитку галузі овочівництва відкритого ґрунту на довгострокову перспективу.

На нашу думку, організаційно-економічний механізм ринку овочівництва відкритого ґрунту – це сукупність форм і методів господарювання, важелів та інструментів регулювання і саморегулювання відтворювальних процесів, що реалізуються на різних рівнях і формують, в результаті взаємодії ринкових законів і державної аграрної політики, відкриту динамічну систему, орієнтовану на узгодження інтересів суб'єктів господарювання і стійкий, адаптивний розвиток галузі в ринкових умовах. Даний механізм будується на визнанні різноманіття форм господарювання, а також рівня управління і регулювання.

Таким чином, організаційно-економічний механізм функціонування ринку овочів відкритого ґрунту передбачає зміну повноважень і функцій існуючих структур управління та регулювання, діяльність яких спрямована на розробку, узгодження і координацію забезпечення оптимального поєднання ринкових методів господарювання з державним регулюванням виробництва і збуту продукції овочів, що вплине на ефективність всіх елементів системи забезпечення овочевою продукцією.

Література

1. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА – М., 1997. – 496 с.
2. Куркина Н.Р. Организационно-экономический механизм взаимодействия хозяйствующих субъектов в системе продовольственного обеспечения / Н.Р. Куркина // Региональная экономика: теория и практика. – 2010. – № 1. – С. 23-31.
3. Севідова І.О. Стан, проблеми та перспективи розвитку овочівництва в Україні / І. О. Севідова, Л. О. Лещенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – №12. – С. 28-33.
4. Тарасов А.Н. Экономическое поведение и эффективность личных подсобных хозяйств в переходной экономике [Электронный ресурс] / А.Н. Тарасов. – Режим доступа: http://www.iet.ru/personal/agro/newslet/2_5.htm
5. Рудь В.П. Інноваційна діяльність на овочевому ринку та її роль у забезпеченні продовольчої безпеки / В.П. Рудь // Економіка і суспільство. – 2016. – № 7. – С. 138-145.
6. Логоша Р.В. Трансформації ринку овочів в Україні / Р.В. Логоша // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – Вип. 3 (8). – С. 55–67.
7. Доманська Н.А. Оптові ринки сільськогосподарської продукції як форми підприємницької діяльності та їх організаційно-правові форми та моделі / Н.А. Доманська // Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. – 2017. – № 81. – С. 88-92.
8. Скупський Р.М. Інституціоналізація інноваційного розвитку промислового овочівництва у контексті раціонального землекористування / Р.М. Скупський // Наукові праці: науково-методичний журнал. – Вип. 263. Т. 275. Економіка. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2016. – С. 133-141.

References

1. Rayzberg, B.A., Lozovskiy, L.Sh. and Starodubtseva, Ye.B. (1997), *Sovremennyy ekonomicheskiy slovar* [Modern Dictionary of Economics], INFRA – M., Moscow, Russia, 496 p.

2. Kurkina, N.R. (2010), "Organizational and economic mechanism of interaction of economic entities in the system of food supply", *Regionalnaya ekonomika: teoriya i praktika*, no. 1, pp. 23-31.
3. Sievidova, I.O. and Leshchenko, L.O. (2017), "State, problems and prospects of development of vegetable production in Ukraine", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 12, pp. 28-33.
4. Tarasov, A.N. "Economic behavior and the effectiveness of personal subsidiary farms in the transitional economy", available at: http://www.iet.ru/personal/agro/newslet/2_5.htm (access date October 06, 2017).
5. Rud, V.P. (2016), "Innovation on the vegetable market and its role in food security", *Ekonomika i suspilstvo*, no. 7, pp. 138-145.
6. Lohosha, R.V. (2016), "Transformations of vegetables market in Ukraine", *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, Issue 3 (8), pp. 55-67.
7. Domanska, N.A. (2017), "Wholesale markets of agricultural products as a form of entrepreneurial activity and their organizational and legal forms and models", *Naukovyi visnyk LNUVMB imeni S.Z. Gzhytskoho*, no. 81, pp. 88-92.
8. Skupskiy, R.M. (2016), "Institutionalization of innovative development of industrial vegetable production in the context of rational land use", *Naukovi pratsi: naukovo-metodychnyi zhurnal. Ekonomika*, Issue 263, Vol. 275, pp. 133-141.

УДК 338.439.5:637.564

Ібатуллін М.І.,
д-р. екон. наук, доцент,
професор кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

Ibatullin M.I.,
dr.sc.(econ.), assoc. prof., professor at the department
of administrative management and foreign economic activity
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

CONCEPTUAL PRINCIPLES FOR THE FUNCTIONING OF THE MARKET FOR PIG PRODUCTS

Постановка проблеми. Ринок свинарства є важливою складовою продовольчого забезпечення країни як сукупності взаємопов'язаних науково-дослідних, виробничих, збутових та управлінських структур, механізмів і заходів щодо прийняття рішень з метою стабільного задоволення платоспроможного попиту населення продовольством та створення запасів для забезпечення продовольчої безпеки.

З метою забезпечення функціонування системи продовольчого забезпечення необхідно підтримувати її структурний розвиток і ресурсну модернізацію всіх складових, під якими розуміють формування ефективної господарської організації (аграрного виробництва, економічної взаємодії господарюючих суб'єктів), техніко-технологічне та організаційно-правове забезпечення, розвиток інфраструктури. Отже, систему продовольчого забезпечення країни необхідно розглядати як багаторівневу, в якій можна виділити галузеві, продуктові, розподільні підсистеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням функціонування ринку продукції свинарства присвячено праці таких науковців: І. Баланюка, П. Березівського, Р. Грабовського, С. Дусановського, О. Мазуренка, В. Месель-Веселяка, В. Микитюка, Т. Мостенської, І. Яцківа та багатьох ін. Проте, поза увагою їх наукової діяльності залишилися деякі нез'ясовані аспекти концептуальних засад функціонування ринку продукції свинарства.